

УДК 070

## МІСЦЕ ЖУРНАЛІВ З МИСТЕЦТВА НА РИНКУ УКРАЇНИ

*Шевченко В.Е.*

Кожному часу притаманні свої ідеали, стереотипи, на яких базуються системи суспільних відносин та взаємозв'язків. Кінець ХХ ст. ознаменувався глобальним розвитком інформаційних технологій, зокрема мас-медіа, які дедалі більше впливають на взаємодію соціальних інститутів та окремих особистостей зокрема. В Україні очевидна взаємозалежність напрямків розвитку суспільства та інформаційного середовища. З одного боку, суспільні потреби впливають на інформаційну політику періодичних видань, з іншого – у контексті всесвітніх тенденцій ЗМІ створюють умови розвитку стереотипів щодо способу життя людей. Можна сказати, що таким чином формується сучасне суспільно-соціальне „обличчя” країни.

Сьогодні дуже важливу роль відіграє тематичне наповнення та особливості подачі матеріалів вітчизняних ЗМІ, одне із завдань яких – сприяти суспільному поступові. Отже, роль якісного періодичного видання мистецького спрямування в контексті їхнього внеску у культурне життя громадян України є надзвичайно *актуальною*. Таке видання висвітлює події мистецького середовища, стимулює попит на культурні цінності, підвищує культурний рівень суспільства, виконує освітянські функції.

Існує багато робіт, присвячених оформленню періодичних видань, зокрема журналів (Черняков Б.І., Іванов В.Ф., Картер М.А., Мягкова Л.А., Сміт Д.К., Яцок О.Г., Осипов А.С. та інші), але роль журналів з мистецтва практично не висвітлювалася.

На інформаційному ринку України існує немало журналів, які працюють на державній чи комерційній основі та цілком чи частково присвячені темі мистецтва. Основні мистецькі напрямки, що розглядаються в них:

- музика (категорія представлена журналами „Nota”, „Афіша”, „Поэа” тощо);
- кінематограф („Кіноколо”);
- живопис („Галерея”, „Афіша”, „Український художник”, «Великие художники»);
- галерейне життя („Галерея”, „Афіша”);
- інтер'єр, архітектура, дизайн („Салон”, „Орхідея”, „Domus Design”, „А.С.С.”);
- література („Книжник Ревю”, „Критика”, „І”, „Четвер”, „Бібліотечна планета”);
- фотографія („Digital Foto”, „Фото магазин”, „Foto&Video”).

Сучасний журнал з мистецтва, як правило, кольоровий, має „глянцева2 зовнішнє оформлення, 70% зображального матеріалу. Тематика структурується рубрикацією, що обумовлена певними напрямками культурної діяльності чи живопису (характеристика напрямку; огляд творчості найцікавіших ключових постатей і їх творчий доробок). Текстовий матеріал подається легкою, цікавою мовою.

Найбільшим попитом користуються галузеві видання з фотографії, дизайну та інтер'єру, оскільки вони висвітлюють, крім суто мистецьких (близько 15% наповнення), практичні аспекти певного роду діяльності (нова техніка, види матеріалів, друку, нові торгові марки, тенденції). Інші категорії менш рейтингові. Ніша живопису частково представлена виданнями „Галерея”, „Афіша”, „Український художник”, „Великие художники”. Журнал „Культура і життя” подає загальну культурно-мистецьку тематику.

Українська Асоціація Видавців Періодичного Друку провела дослідження, в якому виявлялися прихильності читачів щодо інформації різного роду (табл. 1).

Таблиця 1. Інтереси читачів (у відсотковому співвідношенні)

Тема	Інтерес
1. Місцеві новини	90%
2. Національні новини	88%
3. ТБ-програма	88%
4. Охорона здоров'я	87%
5. Міжнародні новини	86%
6. Прогноз погоди	86%
7. Гумор, анекдоти	79%
8. Комунальні послуги	78%
9. Знижки на продукти та послуги	76%
10. Екологія, охорона навколишнього середовища	76%
11. Економічна політика	72%
12. Національна політика	71%
13. Місцева політика	71%
14. Міжнародна політика	67%
15. Сім'я, виховання дітей	66%
16. Кримінал	66%
17. <b>Культура, мистецтво, музика</b>	<b>59%</b>
18. Кросворди	58%
19. Робота міського транспорту	56%
20. Кулінарія	55%

Зрозуміло, що ці оцінки – суб'єктивні думки читачів. Але ж і пропонований (та й загалом будь-який) продукт потенційний покупець оцінює суб'єктивно. Отже, задля подальшого втримання читачів та завоювання нових тематична структура журналу має відповідати читацьким інтересам. З таблиці видно, що інтерес до теми культури та мистецтва поступається зацікавленості суспільства у новинній, побутово-розважальній та політичній інформації. Це свідчить про тяжіння інтересу громадян до загальнодержавних питань, що, безперечно, є показником суспільної свідомості, але, на жаль, недостатньої зацікавленості у культурній тематиці. Проте очевидна взаємозалежність громадської обізнаності у культурно-мистецьких питаннях від культурного розвитку конкретної особистості.

Стиль життя відображає діяльність людей, їхні інтереси і думки. За допомогою поняття стилю життя люди глумачать, інтерпретують, осмислюють та передбачають події, узгоджують з ними свої цінності. Подібна конструктивна система не є особистою. Вона постійно змінюється залежно від потреби людини осмислювати сигнали з мінливого зовнішнього середовища. Зміни стилю життя необхідні для того, щоб підтримувати його відповідність особистості людини та її цінностям.

Сучасний стиль життя потребує обізнаності у багатьох сферах людського життя. Але багато людей не можуть відвідувати виставки, галереї, інші заходи з різних причин. Хоча потреба в інформації в цьому напрямку є. Саме цю потребу і задовольняють журнали з мистецтва. Вони не лише дають цікаву інформацію, їх ілюстративний ряд яскраво демонструє всі деталі художніх творів, а інформаційні сторінки інформують про події та заходи. Такі журнали можуть бути призначені фахівцям і пересічним громадянам, що цікавляться мистецькою тематикою.

Фахівцям призначені журнали „Галерея” та „Український художник”. Журнал „Галерея” є виданням Асоціації галеристів України, виходить 4 рази на рік, містить інформацію про події у мистецькому житті, організовані Асоціацією галеристів України та іншими мистецькими організаціями, досліджує актуальні теми сучасного мистецтва, представляє художні проекти, відомості про художників та їхню творчість. „Український художник” – щомісячне всеукраїнське видання Спілки художників України, містить інформацію щодо діяльності Спілки художників та інших мистецьких подій у Києві та регіонах, художників та їх творчості. У виданні представлені розгорнуті матеріали про виставки, експозиції, зорганізовані Спілкою художників України, розглядаються проблеми та перспективи українського мистецтва, історичні матеріали, мистецтво у суспільстві. Найвизначніший розділ „Галерея” – фотографії митців; зворотній зв’язок у вигляді листів від читачів.

«*Великие художники*» – щомісячне повнокольорове російськомовне видання. Видається у вигляді підшивки. Розповсюджується у Києві та обласних центрах. Кожен номер містить бібліографічні відомості та творчий шлях певного художника, представлені найважливіші його роботи. Журнал допомагає читачеві зрозуміти мистецтво як явище і як окремий творчий продукт певного художника шляхом цікавих пояснень певного художнього твору. Іншого напрямку журнал „*Афіша*” – щотижневий російськомовний повнокольоровий журнал, що інформує про мистецьке життя Києва, анонсує події у галереях, виставкових центрах тощо. Увага акцентується на рекламі різноманітних закладів.

*Висновки.* Отже, в сучасному суспільстві простежується інформаційна потреба читача у підвищенні обізнаності у галузі культури в цілому та мистецтва зокрема. Хоча таких видань виходить чимало, але повністю задовольнити потреби сучасного суспільства вони не можуть. Бракує висвітлення окремих тем, напрямків, тенденцій у мистецтві, які цікавлять громадян України.

### Список літератури

1. Акопов А.П. К вопросу о журнале как типе издания периодического издания // Типология журналистики. – Ростов-на-Дону: Изд-во РГУ, 1988. – 264 с.
2. Брылов Г.А. Иллюстрация в книге, журнале и газете. – М., 1931. – 263 с.
3. Валуєнко Б.В. Зовнішнє оформлення друкованих видань: Способи композиційного зв’язку шрифту та зображення // Друкарство. – 1999. – № 3. – С. 12-13.
4. Про деякі особливості в художньому оформленні українських авангардових книг та журналів 1920–1930-х років / У.П. Мельникова, О.А. Тарасенко // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. – 2002. – № 3. – С. 13-18.
5. Теоретичні принципи моделювання журналів / О.В. Іващенко // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. – 2003. – № 3. – С. 39-46.
6. Шевченко В.Е. Графічна організація друкованого тексту та його художня інтерпретація засобами складання // Наукові записки Інституту журналістики. – 2001. – Т. 2. – С. 53-69.

Поступила до редакції 19.08.2006 р.